

ALOJZY LESZEK GZELLA

ur. 1932; Pelplin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	Lublin, PRL, ulica 3 Maja, ulica Niecała, Żydzi

Żydzi w powojennym Lublinie

Ten dom przy ulicy 3 Maja, na który wychodziła ulica Radziwiłłowska – to był pewnie numer 10 albo 12 – ten dom tuż przed Cichą, był zamieszkały przez rodziny żydowskie i to jakoś tak się wiedziało o tym. Dla nas może to bardziej było takie wzbudzające pewną ciekawość zachowań tych mieszkańców, ale nic takiego nie utkwiło mi w pamięci, co byłoby jakimś wydarzeniem. Po prostu tak jak się obserwuje – rano woźny wstaje, dozorca myje ulicę przed domem, zmiata ją, to na takiej zasadzie, a później wychodzą jego mieszkańcy, tak jak my wychodziliśmy z naszego akademika pod numerem 8 znajdującego się.

Już jak pracowałem w zawodzie dziennikarskim, spotykałem ich. Teraz musiałbym może bardzo wysilać pamięć, żeby nazwiska przywrócić, ale wiem, że w spółdzielczości spożywców był taki wiceprezes, który mieszkał tam na Sławińskiego, to musiał być numer 3, może 5. Tak że później wielokrotnie ich widywałem i nawet z tym człowiekiem rozmawiałem. Na 3 Maja mieszkali i profesorowie Akademii Medycznej, i lekarze, i jacyś adwokaci byli. To też późniejsza obserwacja niektórych osób z grona dziennikarskiego w „Sztandarze Ludu”, o niektórych nie wiedziałem nawet, że są pochodzenia żydowskiego. Tak mnie to może bardzo nie pasjonowało, tylko jako ciekawostka. Tak jakby ktoś mi powiedział: „o, patrz, to jest Niemiec”, to też bym na niego inaczej patrzył niż na całe otoczenie, które przesuwa się przed oczyma każdego dnia. Tak że te kontakty były takie, powiedziałbym, dosyć obojętne, ale wiedzieliśmy, że tam mieszkają rodziny żydowskie. A to tak się mówiło: „a to ten żydowski dom”. On się wyróżniał, bo z jednej strony było pogotowie ratunkowe, z drugiej strony pusty plac. Później dopiero powstała ta szkoła, tam jest na rogu szkoła podstawowa. Ale wówczas było więcej tej przestrzeni wolnej, a ten dom, wysoki przecież dom, chyba dwupiętrowy czy trzypiętrowy, wyróżniał się na tej Niecałej.

Data i miejsce nagrania	2006-02-28, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski, Marcin Fedorowicz
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"